

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtru[m] ista conuersio fiat in instanti? 7

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

Utrum ista conuersio fiat in instanti?

AD septimum sic proceditur. Videtur, quod ista conuersio non fiat in instanti, sed sit successiua. In hac enim conuersione prius est substantia panis, & postea substantia corporis Christi. Non ergo utrumque est in eodem instanti, sed in duobus instantibus. Sed inter quolibet duo instantia est tempus medium. Ergo oportet quod hæc conuersio fiat secundum successionem temporis, quod est inter vltimum instans, quo ibi est panis; & primum instans, quo ibi est corpus Christi.

¶ 2 Præterea, In omni conuersione est fieri & factum esse. Sed hæc duo non sunt simul: quia quod fit, non est; quod autem factum est, iam est. Ergo in hac conuersione est prius & posterius; & ita oportet quod non sit instantanea, sed successiua.

¶ 3 Præterea, Ambr. * dicit in lib. de sacram. quod istud sacramentum, Christi sermone conficitur. Sed sermo Christi successiue profertur. Ergo hæc conuersio fit successiue.

SED contra est, quod hæc conuersio perficitur virtute infinita; cuius est subito operari.

RESPONDEO dicendum, quod aliqua mutatio est instantanea triplici ratione. Vno quidem modo ex parte formæ, quæ est terminus mutationis. Si enim sit aliqua forma, quæ recipiat magis & minus, successiue acquiritur subiecto: sicut sanitas. Et ideo quia forma substantialis non recipit magis & minus; inde est quod subito fit eius introductio in materia. Alio modo ex parte subiecti, quod quandoque successiue preparatur ad susceptionem formæ; & ideo aqua successiue calefit. Quando verò ipsum subiectum est in vltima dispositione ad formam, subito recipit ipsam: sicut diaphanum subito illuminatur. Tertio modo ex parte agentis, quod est infinitæ virtutis. Vnde statim potest materiam ad formam disponere: sicut dicitur Marc. 7. quod cum Christus dixisset, Ephetha, quod est

446

Sup a. 3.

co. et inf.

q. 78. a. 2

q. 5. cor.

et 4 d 11

q. 1 ar 2.

co. q. a 3

q. 2. per

tot. q. 4.

cont. c. 73

lib 4 c. 4.

parum à

prin. to. 4

est

est adaperire, statim aperta sunt aures hominis, & solum est vinculum linguæ eius. Ex his tribus rationibus hæc conuersio est instantanea. Primo quidem quia substantia corporis Christi, ad quam terminatur ista conuersio, non suscipit magis neque minus. Secundo, quia in hac conuersione non est aliquid subiectum, quod successiue prepararetur. Tertio, quia agitur Dei virtute infinita.

Ad primum ergo dicendum, quod quidam non simpliciter concedunt, quod inter quolibet duo instantia sic tempus medium. Dicunt enim quod hoc habet locum in duobus instantibus, quæ referuntur ad eundem motum, non autem in duobus instantibus, quæ referuntur ad diuersa. Vnde inter instans quod mensurat finem quietis, & aliud instans quod mensurat principium motus, nõ est tempus medium. Sed in hoc decipiuntur: quia vnitas temporis & instantis, vel etiam pluralitas eorum, non accipitur secundum quoscumque motus, sed secundum primum motum cæli, qui est mensura omnis motus & quietis. Et ideo alij hoc concedunt in tempore, quod mensurat motum dependentem ex motu cæli. Sunt autem quidam motus ex motu cæli nõ dependentes, nec ab eo mensurati: sicut in 1. parte dictum est de motibus angelorum: vnde inter duo instantia illis motibus respondentia, non est tempus mediũ. Sed hoc non habet locum in proposito: quia quamuis ista conuersio secundum se non habeat ordinem ad motum cæli, consequitur tamen prolationem verborum, quam necesse est motu cæli mensurari. Et ideo necesse est inter quolibet duo instantia circa istam conuersionem signata, esse tempus medium. Quidam ergo dicunt, quod instans, in quo vltimo est panis, & instans, in quo primo est corpus Christi, sunt quidam duo per comparationem ad mensurata, sed sunt vnum per comparationem ad tempus mensurans: sicut cum duæ lineæ se coniungunt, sunt duo puncta ex parte duarum linearũ, vnum autem punctum ex parte loci continentis.

Sed

P. P. 953.
art. 3.

Sed hoc non est simile: quia instans & tēpus, particulari-
 bus motibus non est mensura intrinseca, sicut li-
 nea & punctus corporibus; sed solū extrinseca, sicut
 corporibus locus. Vnde alij dicunt, quòd est idem in-
 stans re, sed aliud ratione. Sed secundum hoc seque-
 retur, quòd realiter opposita essent simul: nam diuer-
 sitas rationis non variat aliquid ex parte rei. Et idè
 dicendum est, quòd hæc conuersio (sicut dictū est) per-
 ficitur per verba Christi, quæ à sacerdote profe-
 rantur; ita quòd vltimum instans prolationis verbo-
 rum, est primum instans, in quo est in sacramento
 corpus Christi. In toto autem tempore præcedente
 est ibi substantia panis: cuius temporis non est acci-
 pere aliquid instans, proximè præcedens vltimum:
 quia tēpus non componitur ex instantibus consequē-
 ter se habentibus, vt probatur 6. * Phisic. Et idè
 est quidem dare primum instans, in quo est corpus
 Christi; non est autem dare vltimum instans, in
 quo fit substantia panis: sed est dare vltimum tēpus.
 Et idem est in mutationibus naturalibus, vt patet per
 Philof. in 8. Phisic. *

*in corpo-
re art.*

*à prin. li.
per totū
tex. 30.2.*

*text. 72.
10. 2.*

Ad secundum dicendum, quòd in mutationibus
 instantaneis simul est fieri & factum esse; sicut simul
 est illuminari & illuminatum esse. Dicitur enim in-
 talibus factum esse, secundum quòd iam est; fieri au-
 tem, secundum quòd ante non fuit.

Ad tertium dicendum, quòd ista conuersio (sicut
 dictū est) fit in vltimo instanti prolationis verbo-
 rum: tunc enim completur verborū significatio, quæ
 est efficax in sacramentorum formis. Et idè non se-
 quitur quòd ista conuersio fit successiua.

*in sol. ad
1. in ista
art.*

ARTIC. VIII.

*Vtrum hæc sit falsa, Ex pane fit corpus
Christi?*

AD octauum sic proceditur. Videtur, quòd hæc sit
 falsa. Ex pane fit corpus Christi. Omne enim
 id ex quo fit aliquid, etiam dicitur, quòd fit illud: sed
 non conuertitur; dicimus enim quòd ex albo fit nigrum,
 & quòd

447
4 d. 11. q. 2.
2. ar. 4.